

Bağımlılık ile Mücadelede Üye Belediye İyi Uygulamaları

Tarih: 3 Mayıs 2025

Yer: Bahçelievler Belediyesi / İSTANBUL

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği tarafından, 43. Olağan Meclis Toplantısı kapsamında İstanbul'da düzenlenen programın ilk günü 3 Mayıs 2025 tarihinde Bahçelievler Belediyesi'nin ev sahipliğinde 'Bağımlılık ile Mücadele' teması çerçevesinde panel etkinliği ile başlamıştır. Panel, belediyelerin bu alanda yürüttüğü çalışmaları görünür kılmayı ve iyi uygulamaların paylaşımını teşvik etmeyi amaçlamıştır.

Panel ev sahibi Bahçelievler Belediye Başkanı Dr. Hakan Bahadır ve Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanı Dr. Cemil Tugay'ın açılış konuşmaları ile başlamıştır. Dr. Hakan Bahadır katılımcıları selamlayarak ev sahipliği yapmaktan duydukları memnuniyeti dile getirmiş, oturumların verimli geçmesini temenni etmiştir.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı Dr. Cemil Tugay ise konuşmasında Birliğin son

dönemdeki kurumsal gelişim adımlarına değinerek Danışma Kurulu'na yeni üyelerin katıldığını, tematik çalışma gruplarının oluşturulduğunu ve İzmir'de yeni açılan Birlik ofisi aracılığıyla uluslararası hibe ve kredi süreçlerinde belediyelere rehberlik sunulmasının planlandığını aktarmıştır.

Bağımlılıkla mücadelenin yeniden Birliğin gündemine alınmasının, yerel yönetimlerin bu konuyu daha fazla sahiplenmesine ve toplumsal sağlık alanında daha aktif rol üstlenmesine katkı sağlayacağını belirtmiştir. Konuşmasında ayrıca çevre sağlığı, iklim krizi, gıda güvenliği ve su kaynakları gibi diğer öncelikli alanlara da değinerek belediyelerin bu sorunlarla yüzleşme sorumluluğunu taşıdığını ifade etmiştir. Haziran ayında gerçekleştirilecek DSÖ Avrupa

Sağlıklı Şehirler Ağı Yıllık İş Toplantısı ve Teknik Konferansı hatırlatılarak belediyelerin 8. Faz'a yönelik akreditasyon başvurularını yapmaları teşvik edilmiştir.

Panelin moderatörlüğünü İstanbul Kent Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi ve Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Danışma

Kurulu Üyesi Prof. Dr. Kültegin Ögel üstlenmiştir. Açılış konuşmasında bağımlılık ile mücadelenin giderek artan şekilde yerel yönetimlerin sorumluluk alanına girdiğini belirten Ögel, bu alanda 31 yıllık mesleki deneyiminden yola çıkarak belediyelerin toplum temelli çözümler üretmedeki rolüne dikkat çekmiştir. Panel kapsamında üye belediyelerden alınan 26 başvuru arasından seçilen sekiz iyi uygulama örneği belediye temsilcileri tarafından katılımcılarla paylaşılmıştır.

Prof. Dr. Kültegin Ögel'in "Bağımlılığa Bütüncül Bakış" başlıklı sunumu panelin yönünü belirleyen temel yaklaşımları ortaya koymuştur. Sunumda bağımlılıkla mücadelenin çok boyutlu bir süreç olduğu ve müdahalelerin yalnızca birey düzeyinde değil, aynı zamanda toplumsal, kurumsal ve çevresel düzeylerde de yapılandırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Önleyici çalışmalar kapsamında çocuklara, ergenlere ve ebeveynlere yönelik okul içi ve okul dışı eğitim programları, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin farkındalık düzeyini artırmaya yönelik çalışmalar ile risk altındaki çocuklara özgü müdahale programları örneklenmiştir. Akran destek sistemlerinin önemine de değinilmiştir.

Katılımın sağlanması amacıyla destek ve müdahale merkezlerinin tanıtılması, ev ziyaretleri, saha taramaları ve farklı meslek gruplarına tanıma-yönlendirme eğitimi verilmesi gibi

yöntemlerin kullanıldığı belirtilmiştir. Bu sayede bireylerin hizmet süreçlerine erişiminin kolaylaştırıldığı vurgulanmıştır.

Sosyal destek sistemlerinin, bağımlılıkla mücadelenin sürdürülebilirliği açısından kilit rol oynadığı ifade edilmiştir. Sosyal güvencenin sağlanması, ekonomik destek, barınma olanakları, eğitime devam ve meslek edindirme gibi çok boyutlu desteklerin önemine dikkat çekilmiştir. Bireyin yaşam çevresine müdahale edilerek sosyal entegrasyonunun güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Müdahale süreçleri içinde arındırma (detoks), bireysel ve grup terapileri, ayaktan ve yatılı rehabilitasyon modelleri, psikososyal becerilerin kazandırılması, eşlik eden psikiyatrik bozuklukların tedavisi, aile eğitimi ve ilişkilerinin yeniden yapılandırılması gibi bütüncül yaklaşımlar tanımlanmıştır. Ayrıca kadınlar için özel destek programları, tıbbi tedaviye uyumun artırılması ve akran destek gruplarına katılım uygulamaları da önerilen başlıklar arasında yer almıştır.

Eğitim başlığı altında, bu alanda görev alan saha personelinden uzmanlara kadar tüm çalışanların hizmet içi eğitimlerle desteklenmesinin önemi vurgulanmıştır. Müdahale merkezlerinin performanslarının izlenmesi, uygulamaların etkililiğinin değerlendirilmesi ve yeni tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi gibi araştırma faaliyetlerine de dikkat çekilmiştir.

Son olarak zarar azaltma politikaları çerçevesinde tedaviye katılmak istemeyen bireylere yönelik destek uygulamaları, bulaşıcı hastalıkların önlenmesine yönelik sağlık eğitimi faaliyetleri ve kullanıma bağlı gelişen tıbbi sorunlara yönelik tedavi hizmetlerinin yerel düzeyde desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bu çerçeve sunumun ardından söz alan üye belediye temsilcileri kendi uygulama örneklerini aktararak saha deneyimlerini ve geliştirilen hizmet modellerini katılımcılarla paylaşmıştır.

İyi Uygulama Örneği 1

Belediye: İstanbul Büyükşehir Belediyesi

Proje Adı: Sosyal Uyum Destek Merkezi (SUDEM)

Sunumu Yapan: Mustafa Erata

İlgili Birim: Bağımlılıkla Mücadele ve Rehabilitasyon Şube Müdürlüğü

İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde bağımlılıkla mücadele, rehabilitasyon ve ilgili alanlarda koordinasyon sağlamak üzere kurulan Bağımlılıkla Mücadele ve Rehabilitasyon Şube Müdürlüğü, 2020 yılından bu yana faaliyetlerini sürdürmektedir. Tütün, alkol ve madde kullanım bozukluklarının yanı sıra davranışsal bağımlılıklar da (ekran, kumar vb.) müdahale kapsamına alınmıştır. Şube bünyesinde geliştirilen Sosyal Uyum Destek Merkezi (SUDEM) modeli sağlık ve sosyal hizmetlerin birlikte sunulduğu, koruyucu, önleyici ve rehabilite edici hizmetlerin bir arada planlandığı kapsamlı bir uygulama örneği olarak tanıtılmıştır.

Uygulama Yapısı

SUDEM uygulaması bağımlılıkla mücadeleyi bireyin sosyal çevresi ve yaşam koşulları ile birlikte ele alan sosyal ekolojik modele dayanmaktadır. Hizmetler, bireyin ihtiyaç duyduğu aşamaya göre dört ana başlık altında yapılandırılmıştır:

- **Koruyucu ve Önleyici Hizmetler:** Farkındalık kampanyaları, sağlık eğitimi faaliyetleri, sosyal çevreye yönelik müdahaleler, yerel düzeyde risk analizleri ve toplumu bilinçlendirmeye yönelik iletişim çalışmaları yürütülmektedir.
- **Tıbbi Tedavi ve Psikososyal Destek:** Ayaktan danışmanlık hizmetleri, kısa süreli bireysel ve grup çalışmaları, bağımlılık davranışlarına yönelik müdahale süreçleri ve psikososyal becerilerin geliştirilmesine yönelik programlar planlanmaktadır.
- **Sosyal Destek ve Entegrasyon:** Sosyal güvencenin sağlanması, barınma desteği, eğitime devamın teşviki, meslek edindirme ve işe yönlendirme süreçleri ile bireylerin toplumsal yaşama yeniden katılımları desteklenmektedir. Gerektiğinde kişinin yaşadığı

çevrenin deęiřtirilmesi ve iyileşme sürecinin ev ziyaretleriyle izlenmesi de uygulamaya dahil edilmektedir.

- **Toplum Temelli Yönlendirme:** Belediyenin farklı hizmet alanları ile (kadın, gençlik, spor, kültür, istihdam vb.) iş birliği içinde çalışılarak bireylerin sosyal hayata aktif katılımı teşvik edilmektedir. Kurumsal iş birlikleri ile hizmet çeşitliliği artırılmakta, saha çalışmaları yoluyla daha geniş kitlelere erişim sağlanmaktadır.

Hedef Grup ve Hizmet Erişimi

Hizmetler, İstanbul'da ikamet eden bağımlılık alanında desteğe ihtiyacı olan tüm bağımlı bireyleri ve yakınları kapsamaktadır. Başvurular doğrudan yapılabileceği gibi sosyal hizmet yönlendirmeleri veya saha ekiplerinin tespitleri yoluyla da merkezle temas kurulabilmektedir. Kadınlar, gençler ve sosyal kırılğanlık taşıyan gruplar için özel destek süreçleri geliştirilmektedir.

Güçlü Yönler

Sunumda, SUDEM uygulamasının güçlü yönleri arasında belediyenin çok sayıda birimiyle entegre çalışabilme kapasitesi, doğrudan temas sayesinde hizmete erişimin kolaylaştırılması ve güven temelli bir hizmet ilişkisi kurulabilmesi öne çıkarılmıştır. Aynı zamanda mevcut hizmet altyapısının (kültür, sanat, spor, gençlik, istihdam vb.) sürece dahil edilmesiyle bireylerin sosyal uyum sürecine katkı sağlandığı belirtilmiştir.

Zorluklar ve Kurumsal Öğrenme

Uygulamada karşılaşılan başlıca zorluklar arasında mevzuat kaynaklı belirsizlikler, belediyelerin bu alandaki yetki sınırlarının net olmaması, toplumda bağımlı bireylere yönelik olumsuz algılar, kaynak yetersizlikleri (insan gücü, bütçe, fiziki altyapı) ve personel tükenmişliği gibi durumlar sayılmıştır. Bununla birlikte, uygulama sürecinde geliştirilen farkındalık, belediyeler arası işbirliği fırsatları ve dış kaynaklara erişim konuları önemli öğrenme alanları olarak değerlendirilmiştir.

İyi Uygulama Örneği 2

Belediye: İzmir Büyükşehir Belediyesi

Proje Adı: İzmir Büyükşehir Belediyesi Bağımlılıkla Mücadele Çalışmaları

Sunumu Yapan: Klinik Psikolog Emine Aktaş

İlgili Birim: Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı – Sağlık İşleri Müdürlüğü

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bağımlılıkla mücadele çalışmalarına ilişkin bilgiler, panelde Klinik Psikolog Emine Aktaş tarafından sunulmuştur. Sunumda, belediyenin toplum düzeyinde yapılandırılmış, koruyucu, önleyici ve katılımı teşvik edici bir model çerçevesinde yürüttüğü faaliyetler paylaşılmıştır.

Eğitim ve Psikososyal Destek Çalışmaları

Belediye bağımlılık ile mücadelede eğitimin önleyici etkisini esas alarak farklı hedef gruplara yönelik programlar geliştirmiştir. “Bağımlılığa Karşı Güçlü Anneler” adlı proje, ebeveynlerin bu alandaki farkındalığını artırmayı ve sürece aktif katılımını amaçlamaktadır. Ayrıca ilçelerde düzenlenen “Madde Bağımlılığı ve

Korunma Yolları” eğitimleriyle 1138 kişiye ulaşılmış, “İyi Oluşu Destekleyici Psikosomatik Egzersizler” eğitimine 204 kişi katılmıştır. Psikososyal destek başlığı altında yürütülen diğer faaliyetler kapsamında ise toplam 2722 kişiye erişilmiştir.

Kurum İçi Farkındalık ve Sağlık Hizmetleri

Kurumsal düzeyde yürütülen faaliyetler kapsamında belediye personeline yönelik bilinçlendirme eğitimleri düzenlenmiş, tütün ürünlerinin zararlarıyla ilgili bilgilendirmelerle 6615 personele ulaşılmıştır. Emniyet Genel Müdürlüğü işbirliğiyle yürütülen “Narkorehber” eğitimi 874 personelin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Belediye bünyesindeki sağlık hizmetleri kapsamında, Eşrefpaşa Hastanesi’nde 2024 yılında faaliyete geçen “Sigara Bırakma Polikliniği” aracılığıyla nikotin bağımlılığına yönelik doğrudan destek sağlandığı belirtilmiştir.

Spor Temelli Önleyici Uygulamalar

Belediyenin bir diğer stratejisi özellikle çocuk ve gençlere yönelik spor temelli önleyici programların yaygınlaştırılmasıdır. “Mahallede Spor Var” başlığı altında riskli bölgelerde yaşayan 11–12 yaş grubu çocuklara yönelik haftalık spor eğitimleri yürütülmektedir. “Herkes İçin Spor, Her Yerde Spor” kampanyası kapsamında açık alanlarda ücretsiz egzersiz programları sunulmakta olup 2024–2025 döneminde bu faaliyetlere toplam 61.830 kişinin katıldığı bilgisi paylaşılmıştır.

Gençlere Yönelik Gelişim Olanakları

Genç bireylerin sosyal gelişimini desteklemeye yönelik “Genç İzmir” ve “İzmir Seninle” programlarının 15–30 yaş grubuna hitap eden çok boyutlu bir yaklaşım sunduğu ifade edilmiştir. Bu programlar sanat, spor, kişisel gelişim, teknoloji ve istihdam gibi alanlarda atölyeler ve kurslar aracılığıyla gençlerin aktif katılımını hedeflemektedir.

Farkındalık Etkinlikleri ve Bilimsel Katkı

Toplumsal düzeyde farkındalık yaratmaya yönelik faaliyetler kapsamında 19 Nisan 2025 tarihinde Türk Psikologlar Derneği İzmir Şubesi ile iş birliği içerisinde “Bağımlılıktan Umuda” başlıklı bir sempozyum düzenlenmiştir. Halka açık gerçekleştirilen bu etkinlikte bağımlılık konusu çok disiplinli bir yaklaşımla ele alındığı belirtilmiştir.

İyi Uygulama Örneği 3

Belediye: Bursa Büyükşehir Belediyesi

Proje Adı: Gençlik ve Aile Destek Merkezi (GADEM)

Sunumu Yapan: Klinik Psikolog Merve Nalçacı

İlgili Birim: Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı – Sağlık Hizmetleri ve Bağımlılıkla Mücadele Şube Müdürlüğü

Bursa Büyükşehir Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren Gençlik ve Aile Destek Merkezi (GADEM) 2015 yılından bu yana bağımlılıkla mücadele alanında hizmet vermektedir. 2024 yılı itibarıyla Sağlık Hizmetleri ve Bağımlılıkla Mücadele Şube Müdürlüğü’ne bağlı olarak yeniden yapılandırılan merkez, bağımlılık riski altındaki bireylere yönelik koruyucu, önleyici ve destekleyici hizmetleri bir arada sunmaktadır.

GADEM yalnızca danışmanlık hizmetleriyle sınırlı kalmayıp bireyin sosyal entegrasyonunu hedefleyen bir iyileşme süreci kurgulamakta ve gerektiğinde bu süreci sürdüren bireyleri “İyileşme Danışmanı” olarak tekrar sistem içine dahil etmektedir. Bu yönüyle GADEM yalnızca müdahale eden değil, bireyin güçlenmesini merkeze alan bir yaklaşım sunmaktadır.

Hizmet Yapısı ve Uygulama Alanları

GADEM gönüllülük esasına dayalı olarak 16 yaş üstü bireylere yönelik ayaktan hizmet sunan bir danışma merkezidir.

Merkezde sunulan temel hizmetler:

- Bireysel psikolojik görüşmeler
- Grup danışmanlığı oturumları
- Grup aile eğitimleri
- Tıbbi tedaviye ücretsiz ulaşım desteği
- Gerekli durumlarda aile ziyareti yoluyla sosyal çevreye doğrudan temas
- Boş zamanların yapılandırılmasına yönelik etkinlik salonu kullanımı
- Danışanların sosyal ve sportif faaliyetlere yönlendirilmesi

Kurumsal Gelişim ve Yeni Hizmet Birimleri

GADEM, 10 Şubat 2024 tarihi itibarıyla bünyesinde Sigara Bırakma Danışmanlığı Birimi kurarak hizmet yelpazesini genişletmiştir. Bu birim, tütün ürünlerine karşı mücadelede bireylere uzman desteği sağlayan yeni bir kapı açmıştır. Böylece nikotin bağımlılığı olan

bireyler için ilk temas noktası oluşturulmuştur. Gerekirse tıbbi tedaviye yönlendirme yapılabilmektedir.

Sosyal Etki ve Ödüllendirme

Sunumda GADEM çatısı altında yürütülen çalışmaların sadece bireysel fayda üretmekle kalmadığı, aynı zamanda toplumsal farkındalığın gelişmesine katkı sunduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda, merkezin bağımlılıkla mücadeleye yönelik uygulamaları 2018 yılında Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği tarafından düzenlenen “Sağlıklı Şehirler En İyi Uygulama Ödülleri” kapsamında değerlendirilmiş ve Sağlıklı Yaşam kategorisinde ödül almıştır.

İyi Uygulama Örneği 4

Belediye: Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

Proje Adı: Madde Bağımlılığı ile Mücadele Gaziantep Modeli - Oya Bahadır Yüksel Psikiyatri Kliniği

Sunumu Yapan: İsmail Özer

İlgili Birim: Sağlık Hizmetleri Şube Müdürlüğü

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından geliştirilen Madde Bağımlılığı ile Mücadele Gaziantep Modeli bütüncül bir yaklaşım ile tedavi, rehabilitasyon, önleme, saha çalışması ve kurumsal iş birliklerini kapsayan çok katmanlı bir yapı sunmaktadır. Belediye bünyesinde 2008

yılında kurulan Oya Bahadır Yüksel Psikiyatri Kliniği Türkiye’de yerel yönetimlere bağlı olarak ergenlere yönelik bağımlılık tedavisi sunan ilk ve tek klinik olma özelliğini taşımaktadır.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile Hüsnü Özyeğin Vakfı iş birliğiyle kurulan merkez ilk olarak gençlik merkezi olarak faaliyet göstermiş, 2015 yılında belediye hastanesine entegre edilerek psikiyatri kliniği

statüsünü kazanmıştır. Merkez halen 60 yatak kapasitesiyle hem ayaktan hem de yatılı hizmet sunmakta ve farklı yaş gruplarından bireylere kapsamlı destek sağlamaktadır.

Tedavi ve Rehabilitasyon Uygulamaları

Kliniğin tedavi programı Yale Üniversitesi'nden Prof. Dr. David J. Powell öncülüğündeki bir uluslararası ekip tarafından geliştirilmiş, açıldığı ilk iki yıl boyunca tüm personel teorik eğitim ve simülasyonlara tabi tutulmuş, ardından iki yıl boyunca düzenli süpervizyon desteği almıştır. Bu süreç sonucunda geliştirilen tedavi modeli yazılı hale getirilmiş ve 605 sayfalık bir kılavuz kitap haline getirilmiştir.

Kliniğin hizmetleri şunları kapsamaktadır:

- Detoks, idame tedavisi ve eşlik eden psikiyatrik durumlara müdahale,
- Sosyal uyum merkezleri aracılığıyla sosyal rehabilitasyon,
- Sokak çalışmaları ve danışmanlık hizmetleri,
- Aileye yönelik bilgilendirme ve rehberlik,
- İşe ve eğitime yönlendirme mekanizmaları,
- Takip süreçlerinin tüm aşamalarını içeren izleme programları.

Yatılı tedavi 6 aylık bir süreçtir ve üç aşamadan oluşur:

1. **Akut Dönem (1 ay):** Arınma, sağlık taraması ve bireysel tedavi planlaması,
2. **Primer Dönem (2 ay):** Madde kullanım nedenlerinin analizi, dürtü kontrolü, sorun çözme becerileri,
3. **Uzatılmış Dönem (3 ay):** Sosyal hayata dönüş, mesleki yönlendirme, NA (Adsız Narkotikler) toplantılarına katılım.

Ayrıca mezun olan bireylerin mesleki beceriler kazanmasını sağlamak amacıyla Çalışma ve İş Kurumu, MEKSA ve belediye işbirliğiyle yürütülen kurslar sunulmaktadır. Aile ortamı uygun olmayan bireyler için 2009 yılında kurulan “Yarıyol Evi” modeli, bağımsız yaşamın ve iş deneyiminin ilk basamağı olarak kurgulanmıştır.

Kliniğin ayakta tedavi programında psikiyatrik değerlendirme, grup terapileri, aile toplantıları, iş/okul takibi, laboratuvar testleri ve idrar analizleri düzenli olarak uygulanmaktadır. Uygun bireyler koruyucu sağlık kapsamında hepatit aşısı programına alınmaktadır.

2008–2024 yılları arasında merkeze toplam 5.208 başvuru yapılmış, bunların 3.628’inin madde kullandığı tespit edilmiştir. 1.608’i tedavi edilerek topluma kazandırılmıştır. Genel başarı oranı %44,2’dir.

Önleme, Bilgilendirme ve Eğitim Faaliyetleri

Sunumda önleyici çalışmaların önemli bir bileşen olduğu vurgulanmıştır. 2020 yılında başlatılan “Değer Sensin” sosyal sorumluluk projesi ile mahalle bazlı aile eğitimleri düzenlenmiş ve bu çalışmalarla 15.531 kişiye ulaşılmıştır. Aynı zamanda mahalle muhtarları, esnaflar ve temsilciliklere yönelik bağımlılıkla ilgili bilinçlendirme eğitimleri de sürdürülmektedir.

Saha ve Mobil Ekip Çalışmaları

2008 yılından bu yana Gaziantep’te gündüz ve gece aktif şekilde çalışan iki mobil ekip, mahalle bazlı sokak taramaları gerçekleştirerek madde kullanan bireyleri tespit etmekte ve tedaviye yönlendirmektedir. Mobil ekiplerin çalışmaları, adli kurumlarla yakın iş birliği içinde yürütülmektedir. Özellikle çocuk ve genç bireylerin adli süreç sonrası tedaviye gönüllü şekilde katılması için savcılıklar, polis birimleri ve ilgili uzmanlar koordineli çalışmaktadır.

Kurumlar Arası İş Birlikleri ve Bilimsel Katkıları

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, bağımlılıkla mücadelede çok sayıda kurumla iş birlikleri geliştirmiştir. İpek Yolu Kalkınma Ajansı ile SOGEP Projesi kapsamında alan çalışmaları yürütülmekte, Cumhuriyet Başsavcılığı ile yapılan protokol doğrultusunda adli vakaların tedaviye erişimi sağlanmaktadır.

Eğitim alanında ise Gaziantep Üniversitesi, SANKO Üniversitesi, Kilis Valiliği, İl Milli Eğitim Müdürlüğü gibi kurumlarla ortak bilgilendirme, staj ve eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Ayrıca farklı üniversitelerle yapılan akademik iş birlikleri neticesinde bilimsel yayın, analiz ve değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

İyi Uygulama Örneği 5

Belediye: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi

Proje Adı: Tazelenme Merkezleri

Sunumu Yapan: Uzman Psikolog Enes Kartal

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından hayata geçirilen Tazelenme Merkezleri bağımlılıkla mücadelede il düzeyinde çözüm üretmeyi hedefleyen kapsamlı bir rehabilitasyon modelidir. 18 yaş üstü bireylere yönelik ücretsiz, ulaşılabilir ve sürdürülebilir bir rehabilitasyon hizmeti sunulmakta, aynı zamanda koruyucu-önleyici faaliyetlere katkı sağlanarak toplum genelinde farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir. Bu model yalnızca bireylerin tedavi süreçlerine odaklanmakla kalmamakta, aynı zamanda kurumlar arası işbirliğini güçlendirerek bağımlılık alanında kapsayıcı bir kamu hizmeti modeli geliştirmektedir.

Merkezlerin Yapılanması ve Personel İstihdamı

Kartepe ve Başiskele ilçelerinde, her biri 20 kişilik kapasiteye sahip iki adet Tazelenme Merkezi kurulmuştur. Bu merkezler yatakhane, yemekhane, eğitim salonu, sosyal alanlar, ibadethane ve personel odaları gibi çok amaçlı mekânlarla donatılmıştır. Kartepe Tazelenme Merkezinin sorumluluğu Bağımsız Yaşam Derneği'ne, Başiskele merkezinin sorumluluğu ise Hayata Dönüş Derneği'ne verilmiştir.

Merkezlerde görevli ekipler 2 birim sorumlusu, 3 psikolog, 1 sosyal çalışmacı, 1 manevi değerler eğitmeni, 1 rekreasyon uzmanı, 5 iyileşme danışmanı ve 2 hizmet personelinden oluşmaktadır.

Bu ekip yapısı hem profesyonel destek hem de sosyal rehabilitasyonun etkin biçimde sunulabilmesi için oluşturulmuştur. Ayrıca danışanların ilk başvurusunu alan ve yatılı tedaviye hazırlayan Ayaktan Danışmanlık Merkezi de Kocaeli merkezde kurulmuştur.

Süreç ve Kabul Kriterleri

2022 yılında imzalanan protokoller çerçevesinde danışan yönlendirme, eğitim planlarının oluşturulması ve bağımlılıkla mücadele alanındaki faaliyetlerin sürdürülmesi hedeflenmiştir. Ayaktan tedavi sürecine kabulde temel kriterler arasında bireyin psikiyatrik tedavi gereksiniminin olmaması, tedaviye istekli ve 18 yaş üstü olması, eğitime engel teşkil edecek mental sorun taşımaması ve adli bir arama kaydının bulunmaması yer almaktadır. Ayrıca danışanın merkezin sunduğu muvafakatnameyi kabul etmesi beklenmektedir.

Rehabilitasyon Modeli

Kocaeli modeli bağımlılıkla mücadelede dört temel unsur üzerine inşa edilmiştir: motivasyon, destek, eğitim ve takip.

Bu yaklaşım çerçevesinde uygulanan rehabilitasyon programı;

- Bireysel ve grup terapileri,
- Spor ve sosyal aktiviteler,
- Manevi destek süreçleri,
- Eğitim, sağlık ve yasal süreç takibi,
- Sigara, alkol ve madde bağımlılığına yönelik tedavi uygulamaları,
- 12 basamaklı iyileşme programı gibi çok yönlü bileşenlerden oluşmaktadır.

Program bireyin sadece bağımlılıktan uzaklaşmasını değil, aynı zamanda yaşam becerileri edinmesini, sosyal bağlarını yeniden kurmasını ve toplumsal hayata etkin biçimde katılımını desteklemeyi amaçlamaktadır.

Gelecek Hedefleri

Sunumda modelin gelişimi için planlanan yeni hedefler de paylaşılmıştır. Bunlar arasında, yürütülen çalışmalarını bilimsel yayına dönüştürmek, kadın danışanlara özel programlar geliştirmek, kumar bağımlılığına özel bir müdahale modeli oluşturmak ve personel sayısını artırarak takip sistemini genişletmek yer almaktadır. Bu hedefler, modelin hem kapsamını derinleştirme hem de örnek oluşturma kapasitesini artırmayı amaçlamaktadır.

İyi Uygulama Örneği 6

Belediye: Kırşehir Belediyesi

Proje Adı: Kır-Köy Kampüsü – Kırşehir’de Dezavantajlı Gruplara ‘Umut’ Doğuyor

Sunumu Yapan: Ahmet KARAMAN

Kırşehir Belediyesi tarafından hayata geçirilen Kır-Köy Kampüsü, kentte uzun yıllar çöp depolama alanı olarak kullanılan yaklaşık 70.000 m²’lik bir alanın dönüştürülmesiyle oluşturulmuştur. Proje çevresel rehabilitasyon ile sosyal bütünleşmeyi aynı çatı altında birleştiren kapsamlı bir yerel kalkınma uygulamasıdır. Kampüs alanının özellikle dezavantajlı gruplara üretim ve eğitim imkanı sunacak bir yaşam alanı olarak tasarlandığı belirtilmiştir.

Fiziksel ve Sosyal Yapı

Kampüs, dezavantajlı grupların üretim yapabileceği ve çeşitli eğitim faaliyetlerine katılabileceği bir sosyal gelişim mekanı olarak işlevlendirilmiştir. Yeşil alan üretimi, çevre düzenlemesi ve kamusal kullanım özellikleriyle dikkat çeken proje, kentsel çevrenin iyileştirilmesi ile sosyal kapsayıcılığın bir araya geldiği örnek bir yerel yönetim uygulamasıdır.

Çevresel ve Sosyal Dönüşüm

Projenin hayata geçtiği alan, geçmişte şehrin 60 yıllık çöp depolama sahası olarak kullanılmakta iken, yapılan çevre düzenleme çalışmaları sayesinde yeşil ve üretken bir kamusal alan haline getirilmiştir. Bu dönüşüm

çevresel sağlık, yeşil alan artışı ve kent estetiği açısından da önemli bir kazanım olarak değerlendirilmiştir.

Kurumsal İş Birlikleri

Projenin uygulanmasında Kalkınma Ajansı desteği alınmıştır. Açıklamada bu desteğin proje sürecinde önemli bir kaynak ve motivasyon sağladığı ifade edilmiştir.

İyi Uygulama Örneği 7

Belediye: Bahçelievler Belediyesi

Proje Adı: Yeni Başlangıç – Suça Sürüklenen 16–18 Yaş Gençler İçin İstihdam ve Rehabilitasyon Projesi

Sunumu Yapan: Dr. Bayram Çiçek

Birim: Sağlık İşleri Müdürlüğü

Bahçelievler Belediyesi tarafından geliştirilen “Yeni Başlangıç” projesi, suça sürüklenmiş 16–18 yaş arası gençlerin yeniden topluma kazandırılmasını amaçlayan, bütüncül bir sosyal uyum ve istihdam destek programıdır. Proje gençlerin mesleki becerilerle donatılması, psikososyal destek süreçleriyle güçlendirilmesi ve sürdürülebilir istihdam olanaklarına erişmelerini sağlayacak bir yapıda kurgulanmıştır.

Temel Amaçlar

Projenin temel hedefleri şunlardır:

- Gençlerin sosyal hayata uyumlarını artırmak,
- Aile ilişkilerini destekleyerek ev içi dinamikleri güçlendirmek,
- Madde kullanımına geri dönüş riskini azaltmak,
- Mesleki ve sosyal beceriler kazandırarak istihdam edilebilirliklerini artırmak,
- Uzun vadede suça tekrar sürüklenme oranlarını düşürmek ve modelin yaygınlaştırılabilirliğini sağlamak.

Uygulama Süreci ve Faaliyetler

Proje çok boyutlu bir faaliyet planına sahiptir. İlk aşamada tanıtım çalışmaları ve kurumlar arası iş birliği protokolleri oluşturulmuş psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve eğitimcilerden oluşan bir ekip görevlendirilmiştir. Hedef kitleye Emniyet Müdürlüğü aracılığıyla ulaşılarak başvurular alınmış ve kabul edilen gençler için bireysel destek planları oluşturulmuştur.

Proje kapsamında yürütülen temel faaliyetler şunlardır:

- Psikososyal destek görüşmeleri,
- Mesleki eğitim programları
- İş yaşamı becerileri eğitimi,
- Firma görüşmeleri yoluyla staj ve istihdam desteği,
- Mentorluk ve izleme süreci,
- Aile danışmanlığı ve ev içi destek görüşmeleri,
- Mezuniyet töreni organizasyonu,
- Toplumsal farkındalık çalışmaları (basın, sosyal medya, yerel medya).

Ara değerlendirme dönemlerinde gençlerin gelişim süreçleri izlenmiş, planlar güncellenmiş ve işbirliği yapılan firmalarla staj/istihdam eşleştirmeleri gerçekleştirilmiştir. Proje sonunda ise kapsamlı bir etki raporu hazırlanarak kamuoyuyla paylaşılması planlanmıştır.

Ölçme ve Değerlendirme

Proje çıktıları, çeşitli veri toplama araçlarıyla düzenli olarak izlenmektedir:

- Katılımcı takip formları,
- Gelişim anketleri,
- Eğitim başarı kayıtları,
- Staj ve istihdam verileri,
- Geri bildirim görüşmeleri,
- Ara ve final değerlendirme raporları.

Sürdürülebilirlik Stratejisi

“Yeni Başlangıç” projesinin yalnızca kısa vadeli bir müdahale değil, kalıcı bir dönüşüm modeli olması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda geliştirilen sürdürülebilirlik bileşenleri şunlardır:

- **Kurumsal iş birliklerinin kalıplaştırılması:** Özel sektör ve meslek odalarıyla yapılan protokollerle süreklilik sağlanmaktadır.
- **Eğitim içeriklerinin dijitalleştirilmesi:** Eğitim materyalleri çevrimiçi platformlara aktarılmakta, böylece erişim kolaylaştırılmaktadır.
- **Mentorluk ağı kurulması:** Mezun olan gençlerin yeni katılımcılara rehberlik ettiği destek döngüsü oluşturulmuştur.
- **Gönüllü uzman havuzu:** Psikolog, eğitmen ve danışmanlardan oluşan gönüllü destek ağıyla maliyet düşürülmekte ve bu sayede süreklilik güçlendirilmektedir.
- **Etki raporu ve kaynak geliştirme:** Proje sonunda hazırlanacak kapsamlı rapor, hem modelin yaygınlaştırılması hem de yeni fon kaynaklarına erişim açısından kullanılacaktır.

İyi Uygulama Örneği 8

Belediye: Ataşehir Belediyesi

Proje Adı: Yeni Hayat Projesi

Sunumu Yapan: Cemil Fırat

Ataşehir Belediyesi'nin öncülüğünde hayata geçirilen Yeni Hayat Projesi özellikle genç nüfusta bağımlılık riskini azaltmak amacıyla psikososyal destek, farkındalık artırıcı eğitimler ve sağlıklı yaşamı teşvik eden etkinlikleri bir arada sunan çok yönlü bir müdahale modelidir. Proje Ataşehir Kaymakamlığı, Ataşehir İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Ataşehir İlçe Emniyet Müdürlüğü ve Üsküdar Üniversitesi ile iş birliği içinde yürütülmüştür.

Yeni Hayat Gençlik Merkezi aracılığıyla uygulanan projede, genç bireylerin iyi olma halleri desteklenmiş, ailelere yönelik danışmanlık sağlanmış ve toplum genelinde bağımlılık konusunda farkındalık geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Hizmet Bileşenleri ve Uygulama Yapısı

1. Psikolojik Destek ve Danışmanlık Hizmetleri

Yeni Hayat Gençlik Merkezi'nde 12 yaş ve üzeri bireyler için psikolojik danışmanlık ve psikoterapi hizmetleri sunulmaktadır.

- Bireysel görüşmeler,
- Grup çalışmaları (öfke kontrolü, iletişim becerileri, stresle başa çıkma),
- Üniversite tercih danışmanlığı gibi özel destekler sağlanmaktadır.

2. Aile Danışmanlığı

Ataşehir ilçesindeki ailelere yönelik aile danışmanlığı hizmeti verilmekte; aile içi iletişim, çocuklarla etkileşim ve ebeveyn tutumları üzerine özel danışmanlık seansları planlanmaktadır.

3. Seminerler ve Farkındalık Faaliyetleri

Proje kapsamında Ataşehir bölgesindeki okulların talepleri doğrultusunda hem öğrencilere hem de ebeveynlere yönelik seminer programları uygulanmıştır.

Konular arasında:

- Bağımlılıkla mücadele,
- Teknoloji bağımlılığı,
- Akran zorbalığı,
- Özgüven geliştirme,
- Öfke ve stres yönetimi gibi başlıklar yer almıştır.

4. Grup Çalışmaları

Psikologlar eşliğinde yürütülen grup çalışmaları kapsamında gençlerle “hayır diyebilme”, “benlik saygısı” ve “duygusal ifade becerileri” gibi konular ele alınmıştır.

5. Spor ve Hobi Atölyeleri

Gençlerin boş zamanlarını anlamlı faaliyetlerle geçirmeleri için spor ve sanat temelli çalışmalar yürütülmüştür.

- **Sportif faaliyetler:** Fitness, futbol, basketbol, pilates, step, aerobik
- **Hobi atölyeleri:** Seramik, maket, dans, mandala boyama, perküsyon

6. Danışma Hattı: (0216) 570 50 00 / 1966

Bağımlılık ve merkez faaliyetleri hakkında bilgi almak isteyen bireyler için bir danışma hattı kurulmuştur. Çağrı merkezi aracılığıyla gelen başvurular ilgili uzmanlara yönlendirilmiştir.

Sosyal Etki ve Katılım Verileri

Proje süresince toplamda **12.990 çocuk, genç ve ebeveyne** hizmet verilmiştir.

İzleme, Değerlendirme ve Sürdürülebilirlik

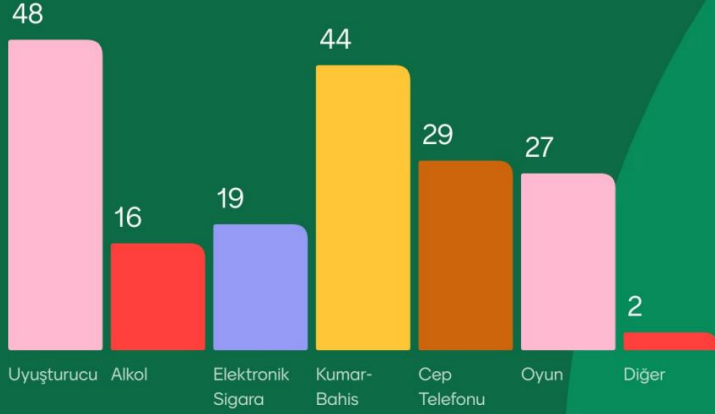
Projede gelişim anketleri, katılımcı takip formları, eğitim ve istihdam verileri ile düzenli izleme yapılmış, hem ara hem de final raporları hazırlanmıştır. Bu veriler hem süreci iyileştirme hem de sonraki dönemlerde kaynak geliştirme amacıyla kullanılmıştır.

Sürdürülebilirlik için şu stratejiler geliştirilmiştir:

- Kurumsal iş birliklerinin kalıcılaştırılması,
- Eğitim içeriklerinin dijital ortama aktarılması,
- Gönüllü uzman ağı oluşturulması,
- Mezun gençlerden oluşan mentorluk sisteminin kurulması,
- Etki raporlaması yoluyla yeni fonlara başvuru.

Mentimeter Sonuçları:

Öncelikli olduğunu düşündüğünüz bağımlılık türleri?

Diğer içerik ve slogan önerileriniz?

Yeme bağımlılığı olabilir, ergen ve gençlerdeki beden algısının bozulma oranları yükseliyor. Kumar bağımlılığı çok sinsi içeriyor. Elektronik sigara ile ilgili içerik üretilebilir.

Tütüne veda Geleceğe merhaba

Bağımlı olma, özgür ol.

Fotoğraflar çok itici Çözüm noktası olarak telefon numaraları verilebilir. İhtiyacı olanlar neryee başvuracak?

Bağımlılık bir son değildir

Gerçek hazzı sağlığın verdiği vurgulamak.

Kumar çağımızın en tehlikeli bağımlılığı diye düşünüyorum

senden hayatı çalmasına izin verme! ya hiç başlama, ya şimdi bırak!

Bağımsız-bağımsın

Kurtul bağımlı olma

Öğretmenlerle iş birliği çok önemli

Bağımsız ol MUTLU ol.

Bu dört slogan bence şimdilik yeterli. Önemli olan bunların yıl içinde zaman zaman billboardlarda yer alması

Samba ve bibap içeriklerine belediyelerin ulaşımı noktasında destek sağlanmasını ve belediye personellerinin özellikle bağımlılık noktasında eğitimini sağlıklı kentler birliği olarak sağlamak

Bağımlı değil bağımsız ol

Kumar bağımlılığı :Slotu geri çevir

SLOGAN Birlikte mutlu olabiliriz

Internet bağımlılığı

Tütün bağımlılığı ilk başta ele alınmalı gateway drug

Bağımlı olma, özgür ol.

Geliyor gelmekte olan

Yüzlerce özgürlük, binlerce mutluluk. Sakin kal, özgürlüğünü al.

Bağımlılık değil, hayat sana yakışır Özgürlüğe kanat aç, bağımlılığa değil

Sürdürülebilir hazla bağımsız yaşam!

Sürdürülebilir hazla bağımsızlık bağımsız yaşam

Teşhir de son dönemin en önemli bağımlılıklarından biri. Üstünlük taklidi, kendini olduğundan farklı gösterme çabası ve bunun için tüm şartlarını zorlayarak kendini ve ailesini zora sokan bireyler

Sosyalleşmeyi fiziki ortamlarda artırma yolları üzerine bir takım projeler, belki bağımlıktan uzaklaştırabilir Slogan: Yalın kal Yalnız kalma gb.

Başka önerim bulunmuyor

Başka önerim yoktur.

Hayata sarıl,

Sigarayı bırak hayata tutun

Akran zorbalığı

Orman katliamları , madenlerin çıkarılması ve HES ler

Bağımlı kalma Hayatta kal İstemezsen bağlanmazsın Hayat güzeldir

Uygunsuz film bağımlılığı. Hayatta Farklılık Sizinle Başlar. Bağımlılığınızdan Kurtulun. Bağımlılık bagajından kurtulun .

Hayat sensin, kontrol sende!

Bağımlı kişilerin içlerinde bulunduğu duruma karşı içgörülerinin olmadığı olabiliyor. Farkındalık kazanmaları için online formlar ile kendilerini test edebilmeleri anlamlı olabilir Teşekkür ederim

Özgürlük bir seçimdir bağımlılık zincir Başını kaldır dünya seni bekliyor (cep telefonu

"Bağımlılık seni yönetmesin, sen hayatını yönet!" "Bir adım at, bin adım kazan." "Sessiz kalma, destek ol!"

"Bağımlılık seni yönetmesin, sen hayatını yönet!" "Bir adım at, bin adım kazan." "Sessiz kalma, destek ol!"